

**Павлодар облысы, Павлодар облысының білім беру басқармасы,
Баянауыл ауданының білім беру бөлімі
«Балалар шығармашылық үйі»
«Балдәурен» жазғы-сауықтыру лагері**

**«Адал Азамат: Біртұтас тәрбие» тұжырымдамасы аясында
«Адал ұрпақ-жарқын жаз»
«Балдәурен» жазғы-сауықтыру лагерінің
*БІЛІМ БЕРУ-САУЫҚТЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫ***

Баянауыл а., 2026 жыл

Келісу және бекіту парағы

Павлодар облысы білім беру басқармасы Баянауыл ауданының білім беру бөлімі «Балалар шығармашылық үйі» КМҚК әдістемелік кеңесінің отырысында қаралды.

2026 жылғы « ____ » _____ № ____ хаттама.

«Балалар шығармашылық үйі» КМҚК басшысының 2026 жылғы « ____ » _____ № ____ бұйрығымен **Бекітілді.**

Ескертпе: хаттаманың, келісудің және бұйрықтың деректемелерін ұйым тиісті рәсімдер аяқталғаннан кейін толтырады.

Мазмұны

№	Бөлім	Бет
1	Жалпы ережелер	4
2	Глоссарий	7
3	Бағыттылығы мен тақырыптамасы	8
4	Мақсаты, міндеттері мен күтілетін нәтижелері	10
5	Құрылымы мен мазмұны	13
6	Іске асыру шарттары	21
7	Кадрлық және әдістемелік қамтамасыз ету	23
8	Бағдарламаның іске асырылу нәтижелерін мониторингілеу және бағалау	27
9	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	30
	Қосымшалар	32

1-бөлім. Жалпы ережелер

1.1. Бағдарламаның атауы

«Балдәурен» жазғы-сауықтыру лагері «Адал ұрпақ-жарқын жаз» білім беру-сауықтыру бағдарламасы (бұдан әрі — Бағдарлама) Кәмелетке толмағандардың 2026 жылғы жазғы демалыс кезеңіндегі мазмұнды, қауіпсіз әрі дамытушы демалысын ұйымдастыру үшін әзірленген.

Бағдарлама маусымдық жазғы сауықтыру лагері жағдайында балалардың білім беру, тәрбиелеу, шығармашылық, спорттық-сауықтыру, профилактикалық және бос уақытты өткізу қызметін біріктіреді.

Бағдарлама балалардың демалысы, сауықтырылуы, тәрбиесі, шығармашылық дамуы, спорттық белсенділігі, профилактикалық жұмысы және мазмұнды бос уақыты бірыңғай педагогикалық сүйемелдеу жүйесіне біріктірілген лагерь ауысымының тұтас моделін білдіреді.

1.2. Бағдарламаны іске асырушы ұйым туралы мәліметтер

Бағдарламаны «Балдәурен» жазғы-сауықтыру лагерінің базасында Павлодар облысы білім беру басқармасы Баянауыл ауданының білім беру бөлімі «Балалар шығармашылық үйі» КМҚК іске асырады.

Іске асырылатын орны: Қазақстан Республикасы, Павлодар облысы, Баянауыл ауданы, Торайғыр ауылы, «Балдәурен» жазғы-сауықтыру лагері

Лагерь Торайғыр ауылында орналасқан. Лагерьдің шағын аумағы қауіпсіздік талаптарын міндетті түрде сақтай отырып, таза ауада серуендеу, экологиялық бақылаулар, қимыл-қозғалыс ойындары, профилактикалық минуттар мен іс-шаралар өткізу үшін табиғи-сауықтыру ресурсы ретінде пайдаланылады.

Лагерьдің жұмыс істеу нысаны — маусымдық. «Балдәурен» ЖСЛ бір маусымда 40 демалушыға есептелген қала сыртындағы шағын, ықшам сауықтыру лагері болып табылады.

Бір ауысымда әртүрлі жастағы 3 жасаққа ұйымдастырылған 40 балаға дейін қатысуы көзделеді.

Лагерь нысандарының ықшам орналасуы балаларды тұрақты педагогикалық сүйемелдеумен, қауіпсіздікті жедел бақылаумен қамтамасыз етуге және тұрғын корпусстар, асхана, клуб, демалыс бөлмесі, спорт алаңдары, плац, медициналық пункт, монша және душ кабиналары арасында ыңғайлы қозғалуға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны іске асырудың жергілікті шарттары Торайғыр ауылында орналасқан қала сыртындағы шағын лагерьдің ерекшелігін ескереді. Табиғи орта балаларды сауықтыру, экологиялық мәдениетті тәрбиелеу, бақылағыштықты, табиғатқа ұқыпты қарауды дамыту, қауіпсіз қозғалыс белсенділігі мен толыққанды демалысын ұйымдастыру ресурсы ретінде пайдаланылады.

Лагерде тұрақты интернет пен ұялы байланыс бар болғанымен, демалушылардың ұялы телефондары жинақталады және күнделікті жарыс нәтижелері бойынша беріледі. Сондықтан медиашығармашылықпен, таныстырылымдармен, интеллектуалдық тапсырмалармен және SMART BALA-мен байланысты іс-шаралар алдын ала дайындалған материалдарды, жабдықтарды және жергілікті ресурстарды пайдалана отырып, негізінен офлайн-форматта өткізіледі. Бағдарламада интернетке тәуелді жұмыс түрлері көзделмеген.

1.3. Бағдарламаны әзірлеудің құқықтық негіздері

Бағдарлама Қазақстан Республикасының білім беру, балаларды тәрбиелеу, сауықтыру және демалысын ұйымдастыру, кәмелетке толмағандардың құқықтарын қорғау, санитарлық-эпидемиологиялық саламаттылық, балалардың өмірі мен денсаулығын қорғау және қауіпсіздігі саласындағы заңнамасын ескере отырып әзірленген:

- Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» № 319-III Заңы;
- Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» № 345-II Заңы;
- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 7 қазандағы № 237 бұйрығымен бекітілген «Білім беру ұйымдарында балалардың сауықтырылуын және демалысын ұйымдастыру қағидалары»;
- Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 10 тамыздағы № ҚР ДСМ-78 бұйрығымен бекітілген «Балалардың сауықтыру және шипажай объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық қағидалары;
- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығымен бекітілген «Тиісті типтегі және түрдегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары»;

- Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 3 қарашадағы № 68 бұйрығымен бекітілген «Дене шынықтыру және спорт бойынша сабақтар өткізу кезіндегі қауіпсіздік қағидалары»;
- Оқу-ағарту саласындағы уәкілетті органмен бекітілген «Адал азамат» бірыңғай тәрбие бағдарламасы;
- Қазақстан Республикасының кәмелетке толмағандардың демалысын, сауықтырылуын, тәрбиесін, қосымша білім алуын ұйымдастыру және қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін реттейтін өзге де нормативтік құқықтық актілері.

1.4. Іске асыру мерзімі

Бағдарлама 2026 жылдың жазғы кезеңінде төрт ауысымда іске асырылады. Күнтізбелік күндер мен ауысым мазмұны арасындағы қайшылықтарды жою мақсатында ұзақтығы былайша анықталады: 12 бағдарламалық күн келу күні мен іс-шараларды іске асырудың негізгі күндерін қамтиды; балалардың кету күні бөлек ұйымдастырушылық күн болып табылады.

Ауысым	Іске асыру кезеңі	Ерекшеліктері
1-ауысым	01.06.2026–12.06.2026	01.06 — келу және бейімделу; 02.06–11.06 — негізгі тақырыптық күндер; 12.06 — ұйымдасқан түрде кету.
2-ауысым	15.06.2026–26.06.2026	15.06 — келу және бейімделу; 16.06–25.06 — негізгі тақырыптық күндер; 26.06 — ұйымдасқан түрде кету.
3-ауысым	29.06.2026–10.07.2026	29.06 — келу және бейімделу; 30.06–09.07 — негізгі тақырыптық күндер; 10.07 — ұйымдасқан түрде кету.
4-ауысым	13.07.2026–24.07.2026	13.06 — келу және бейімделу; 14.07–23.07 — негізгі тақырыптық күндер; 24.07 — ұйымдасқан түрде кету.

1.5. Қатысушылардың жас санаты

Бағдарлама 7 жастан 16 жасқа дейінгі (қоса алғанда) балаларға арналған. Іс-шараларды іске асыру кезінде кіші мектеп жасындағы, орта мектеп жасындағы және жасөспірім шақтағы балалардың жас, психологиялық, физиологиялық және әлеуметтік ерекшеліктері ескеріледі.

1.6. Жұмыс режимі

Лагерь маусымдық режимде жұмыс істейді. Білім беру, тәрбиелеу, сауықтыру және бос уақытты ұйымдастыру қызметі бекітілген күн тәртібіне, санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға, қауіпсіздік қағидаларына және кәмелетке толмағандардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұйымдастырылады.

2-бөлім. Глоссарий

- **Білім беру-сауықтыру бағдарламасы** — демалыс кезеңінде кәмелетке толмағандардың білім беру, тәрбиелеу және сауықтыру қызметінің мақсаттарын, міндеттерін, мазмұнын, нысандарын, әдістері мен шарттарын айқындайтын құжат.
- **Жазғы сауықтыру лагері** — балалардың қауіпсіз болуын, тамақтануын, медициналық сүйемелдеуін, тәрбие, білім беру, спорт және бос уақытын өткізу қызметін қамтамасыз ететін балалар демалысы мен сауықтырудың маусымдық ұйымы.
- **Білім беру модулі** — дамытушылық сабақтардың, үйірмелердің, шеберлік сыныптарының, жобалау, шығармашылық, интеллектуалдық және тәрбиелік қызметтің жиынтығы.
- **Сауықтыру модулі** — балалардың физикалық және психоэмоционалдық денсаулығын нығайтуға, аурулардың алдын алуға және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыруға бағытталған іс-шаралар жиынтығы.
- **«Адал азамат»** — адал, жауапты, еңбекқор, патриот және жасампаз азаматты қалыптастыруға бағытталған тәрбие жұмысының құндылықтар негізі.
- **Ауысым** — лагерьде балалардың болуының бірыңғай тақырыбы, мақсаты, міндеттері, іс-шаралар жоспары мен күтілетін нәтижелері бар ұйымдасқан кезеңі.
- **Жасақ** — ауысым кезеңінде бірлесіп тұру, іс-шараларға қатысу, демалу және қарым-қатынас жасау үшін құрылған уақытша балалар ұжымы.
- **Үйірме/секция** — балалардың қызығушылықтары бойынша қосымша білім беру және дамыту қызметінің нысаны.
- **Шеберлік сыныбы (Мастер-класс)** — балалар нақты дағдыны меңгеретін немесе шығармашылық/жобалық өнім жасайтын практикаға бағытталған сабақ.
- **Тимбилдинг** — ұжымды ұйыстыруға, сенімділік пен командалық өзара іс-қимылды дамытуға бағытталған ойын және тренингтік жұмыс нысандары.
- **Рефлексия («Алау жанындағы әңгіме» / «Свечка»)** — күн қорытындысын, балалардың эмоционалдық күйін, жеке жетістіктері мен қиындықтарын талқылаудың кешкі нысаны.

- **Мониторинг** — Бағдарламаның іске асырылу барысы мен күтілетін нәтижелерге қол жеткізілуі туралы ақпаратты жүйелі түрде бақылау, жинау және талдау.
- **Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу** — балалардың бейімделуі, эмоционалдық әл-ауқатын қолдау, жанжалдардың алдын алу және ұжымда қауіпсіз атмосфера құру жөніндегі шаралар жүйесі.
- **Өмір қауіпсіздігі** — балалардың өмірі мен денсаулығын қорғауға бағытталған ұйымдастырушылық, профилактикалық және тәрбиелік шаралар жүйесі.

3-бөлім. Бағыттылығы мен тақырыптамасы

3.1. Бейіндік бағыттылығы

Бағдарлама кешенді білім беру-сауықтыру бағытына ие және көркем-шығармашылық, дене шынықтыру-сауықтыру, азаматтық-патриоттық, интеллектуалдық, экологиялық, әлеуметтік-коммуникативтік және кәсіптік бағдарлау бағыттарын біріктіреді.

Бағдарламаның мазмұны ұлттық бірегейлікті, азаматтық жауапкершілікті, эмоционалдық интеллектіні, коммуникативтік дағдыларды, креативті ойлауды, экологиялық мәдениетті және салауатты өмір салты мәдениетін дамытуға бағытталған. Бұл тәсіл бала тұлғасының жан-жақты дамуын қамтамасыз етеді және 7-ден 16 жасқа дейінгі қатысушылардың жас құрамына сәйкес келеді.

3.2. Тақырыптық мазмұны

Ауысымның бірыңғай тақырыбы — «**Адал ұрпақ-жарқын жаз**». Ауысымның мазмұны «Адал азамат» құндылықтарымен байланысты күнделікті тақырыптық күндер арқылы ашылады: тәуелсіздік және патриотизм, бірлік және ынтымақтастық, әділдік және жауапкершілік, заң және тәртіп, еңбекқорлық және кәсібилік, жасампаздық және жаңашылдық.

Әрбір тақырыптық күн тәрбиелік іс-шараларды, дамытушылық сабақтарды, шығармашылық және спорттық белсенділіктерді, қауіпсіздіктің профилактикалық минуттарын, экологиялық практикаларды, кешкі рефлексияны және командалық өзара іс-қимыл нысандарын қамтиды.

3.3. Өзектілігі

Жазғы каникул — балалардың күш-қуатын қалпына келтіру, денсаулығын нығайту, қарым-қатынасын, дербестігін, шығармашылық қабілеттерін және әлеуметтік тәжірибесін дамыту үшін маңызды кезең. Ұйымдасқан лагерь балаларға қауіпсіз ортаны, мазмұнды бос уақытты, жағымсыз көріністердің

алдын алуды, ынтымақтастық дағдыларын дамытуды және құндылық бағдарларын қалыптастыруды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Бағдарлама сауықтыру тәрбиенен, шығармашылықпен, физикалық белсенділікпен, патриоттық және азаматтық тәрбиенен, экологиялық мәдениетпен, тәуекелдердің алдын алумен, soft skills (икемді дағдылар) және ынтымақтастық дағдыларын дамытумен ұштасатын кешенді балалар демалысының қажеттілігіне жауап береді. Ауысым мазмұны мектептегі оқытуды қайталамайды, ол практикалық, ойын, шығармашылық, командалық және рефлексивті жұмыс нысандары арқылы іске асырылады.

3.4. Мақсатты аудиторияның сипаттамасы және жас ерекшеліктеріне қарай саралау

Бағдарламаның қатысушылары — Павлодар облысы Баянауыл ауданында тұратын, әлеуметтік жағдайы төмен, көпбалалы, жетімдер категориясы бар 7–16 жастағы балалар. Жасақтар лагерьдің ұйымдастырушылық мүмкіндіктерін, балалардың жасын, ауысымдағы балалар санын және тәрбие жұмысының міндеттерін ескере отырып құрылады.

Жас	Ерекшеліктері	Бағдарламаны іске асыруда ескерілуі
7–10 жас	Эмоционалдық қолдауға, көрнекілікке, ойын нысанына, нақты ережелерге, қызмет түрлерінің жиі ауысуына қажеттілік.	Ойын тапсырмалары, шығармашылық шеберханалар, қимыл-қозғалыс ойындары, қысқа нұсқаулықтар, тәлімгердің (вожатый) сүйемелдеуі, жұмсақ бейімделу.
11–13 жас	Құрдастарымен қарым-қатынастың белсенді дамуы, командалық істерге, жарыстарға, дербестікке және мойындалуға деген қызығушылық.	Квесттер, командалық жобалар, спорттық ойындар, шығармашылық байқаулар, жасақтағы тапсырмалар, ережелер мен жауапкершілікті талқылау.
14–16 жас	Өзін-өзі көрсетуге, көшбасшылыққа, дербес таңдауға, әлеуметтік маңыздылыққа және құрметті диалогқа қажеттілік.	Жобалық қызмет, медиашығармашылық, дебаттар, кішілерге тәлімгерлік ету, кәсіптік бағдарлау, еріктілік және көшбасшылық практикалары.

Бағдарлама мазмұнын жас ерекшелігіне қарай бейімдеу тапсырмаларды, белсенділік ұзақтығын, балалардың дербестік деңгейін және педагогикалық сүйемелдеу нысандарын саралау арқылы қамтамасыз етіледі:

- 7–10 жастағы балалар үшін қысқа нұсқаулықтары бар ойын, көрнекі, қозғалыс және шығармашылық жұмыс нысандары, қызмет түрлерінің жиі ауысуы және педагогтің тұрақты сүйемелдеуі пайдаланылады;
- 11–13 жастағы балалар үшін командалық тапсырмалар, квесттер, шығармашылық шеберханалар, жобалық қызмет элементтері, рөлдік өзара іс-қимыл және тапсырмаларды дербес таңдау қолданылады;
- 14–16 жастағы жасөспірімдер үшін рөлдерді дербес бөлуді, шешімдер қабылдауды және нәтижені көпшілік алдында таныстыруды көздейтін жобалық, пікірталастық, көшбасшылық, медиалық және әлеуметтік маңызды форматтар күшейтіледі;
- Жалпылагерлік іс-шараларды өткізу кезінде тапсырмалардың әртүрлі күрделілік деңгейлері, қатысудың қауіпсіз рөлдері және баланың мүмкіндігіне қарай қолайлы нысанды таңдау мүмкіндігі көзделеді.

Тапсырмалардың күрделілігі, белсенділіктердің ұзақтығы және физикалық жүктеме деңгейі педагог қызметкерлермен балалардың жасын, денсаулық жағдайын, психологиялық дайындығын және медицина қызметкерінің ұсынымдарын ескере отырып реттеледі.

3.5. Жаңалығы мен айрықша ерекшеліктері

- Іс-шаралардың күнделікті «Адал азамат» құндылықтарымен байланысы;
- Білім беру, тәрбиелеу, шығармашылық және сауықтыру мазмұнының үйлесімі;
- Жұмыстың заманауи нысандарын пайдалану: медиастудия, қысқа метражды кино, SMART BALA, экологиялық челленджер, дебаттар, квесттер, командалық ойындар;
- Эмоционалдық қолдау мен тәжірибені ұғыну құралы ретінде күнделікті «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка) рефлексиясы;
- Өзара көмекті, жауапкершілік пен көшбасшылықты дамытатын әртүрлі жастағы балалардың өзара іс-қимылы;
- Белсенділік, демалыс, тамақтану, ұйқы және профилактикалық іс-шаралар арасындағы теңгерімді ескеру;
- Лагерьдің нақты жағдайларын ескеру: орман аумағы, офлайн жұмыс форматы, жөндеуден өтпеген бассейнді пайдалануға тыйым салу;
- Жұмсақ бейімделуге, психологиялық қауіпсіздікке, әртүрлі білім беру қажеттіліктері бар балаларды қолдауға және ата-аналардың кері байланысына бағдарлану.

4-бөлім. Мақсаты, міндеттері мен күтілетін нәтижелері

4.1. Бағдарламаның мақсаты

Бағдарламаның мақсаты — «Адал азамат» тәрбие бағдарламасы негізінде 7–16 жастағы балалардың азаматтық бірегейлігін, шығармашылық әлеуетін, салауатты өмір салты мәдениетін, коммуникативтік дағдыларын, әлеуметтік жауапкершілігі мен құндылық бағдарларын қалыптастыру үшін қауіпсіз, дамытушы және сауықтыру ортасын құру.

4.2. Бағдарламаның міндеттері

Білім беру міндеттері:

- Балалардың жаңа білім мен практикалық дағдыларды меңгеруіне бағытталған дамытушылық, интеллектуалдық, шығармашылық, жобалық және үйірмелік іс-шараларға тартылуын қамтамасыз ету;
- Шеберлік сыныптары, сахналық, медиалық, көркемдік және жобалық жұмыс нысандары арқылы балалардың шығармашылық қабілеттерін ашуға жағдай жасау;
- Танымдық қызығушылықты, сыни ойлауды, коммуникативтік дағдыларды, командалық жұмыс дағдыларын және қызметті дербес таңдауды дамыту;
- Балалардың кәсіптер, еңбек, технологиялар, медиасауаттылық, экология және ел болашағына қосатын жеке үлесі туралы түсініктерін кеңейту.

Тәрбиелік міндеттері:

- Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздеріне, тарихына, мәдениетіне және дәстүрлеріне құрмет қалыптастыру;
- Азаматтық жауапкершілікті, патриотизмді, адамдарға, бірлесіп өмір сүру ережелеріне және «Адал азамат» құндылықтарына құрметпен қарауды тәрбиелеу;
- Уақытша балалар ұжымында ынтымақтастық, өзара көмек, көшбасшылық, жауапкершілік дағдыларын, қарым-қатынас мәдениеті мен қауіпсіз мінез-құлықты дамыту;
- Экологиялық мәдениетті, Баянауыл ұлттық саябағының табиғатына ұқыпты қарауды және ұтымды тұтыну дағдыларын қалыптастыру;
- Демалыс режимін, жасы мен денсаулық жағдайын ескере отырып, тәрбиелік, шығармашылық, спорттық, профилактикалық және бос уақытты өткізу іс-шаралары арқылы балалардың күн бойы мазмұнды қамтылуын қамтамасыз ету;

- Лагерь ережелерін, жеке қауіпсіздікті, тәртіпті, қарым-қатынас мәдениеті мен жауапты мінез-құлықты сақтау бойынша профилактикалық жұмыс жүргізу.

Сауықтыру міндеттері:

- Балалардың күн тәртібін, тамақтану, демалыс, ұйқы және қозғалыс белсенділігі режимінің сақталуын қамтамасыз ету;
- Балалардың жасын, денсаулық жағдайын және ауа райы жағдайларын ескере отырып, күнделікті таңертеңгілік жаттығуларды, қимыл-қозғалыс және спорттық ойындарды ұйымдастыру;
- Балаларды сапалы теңгерімді тамақпен қамтамасыз ету, ішу режимі мен санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау;
- Медициналық сүйемелдеуді, профилактикалық әңгімесулерді, балалардың денсаулық жағдайын бақылауды, медициналық пункт пен изолятордың жұмысын қамтамасыз ету;
- Жеке гигиена дағдыларын, тамақтану мәдениетін, денсаулыққа жауапты қарауды және қауіпсіз тұрмыстық мінез-құлықты қалыптастыру;
- Бейімделу, коммуникативтік, шығармашылық және рефлексивті жұмыс нысандары арқылы балалардың психоэмоционалдық әл-ауқатын қолдау.

4.3. Күтілетін нәтижелер

Нәтижелер тобы	Күтілетін нәтиже	Тексеру тәсілі
Білім беру	Балалар қызметтің жаңа түрлерін меңгереді; үйірмелерге, шеберлік сыныптары мен жобаларға қатысады; «Адал азамат» құндылықтарының кемінде үшеуін атап, түсіндіре алады.	Педагогтердің бақылауы, іс-шаралар материалдары, қорытынды рефлексия.
Тәрбиелік	Балалар лагерь ережелеріне, мемлекеттік рәміздерге, Қазақстанның мәдениеті мен дәстүрлеріне құрмет көрсетеді; патриоттық, экологиялық және еңбек істеріне қатысады.	Бақылау, іс-шаралар материалдары, жасақ рефлексиясы.
Сауықтыру	Балалар күн тәртібін, демалыс, тамақтану және қозғалыс белсенділігі режимін сақтайды; денсаулық жағдайын ескере отырып, жаттығуларға, спорттық ойындар мен профилактикалық іс-	Медициналық бақылау, өтініштер журналы, режимді бақылау.

	шараларға қатысады; лагерьде болу режимінің бұзылуына байланысты денсаулық жағдайының нашарлауына жол берілмейді.	
Әлеуметтік-жеке тұлғалық	Балалар ынтымақтастық, өзара көмек, қарым-қатынас, жауапкершілік және өзін-өзі көрсету дағдыларын дамытады; ұжымның бейімделуіне қарай жанжалды жағдайлардың саны азаяды.	Тәлімгерлердің бақылауы, сауалнама алу, «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка).
Қорытынды қанағаттанушылық	Қатысушылардың кемінде 85%-ы ауысымды «жақсы» немесе «өте жақсы» деп бағалайды.	Қорытынды сауалнама алу.

5-бөлім. Құрылымы мен мазмұны

5.1. Бағдарламаның жалпы құрылымы

«Балдәурен» жазғы сауықтыру лагерінің «Адал ұрпақ-жарқын жаз» білім беру-сауықтыру бағдарламасын іске асыру білім беру, тәрбиелеу, шығармашылық, спорттық-сауықтыру, профилактикалық және бос уақытты өткізу қызметінің өзара байланысты бағыттары арқылы жүзеге асырылады.

Бағдарламаның мазмұны 7–16 жастағы балалардың жас, психологиялық және физиологиялық ерекшеліктерін, маусымдық стационарлық лагерь шарттарын, Баянауыл ұлттық паркінің табиғи ортасын, күн тәртібін, қауіпсіздік талаптарын, санитарлық-эпидемиологиялық нормаларды және «Адал азамат» бағдарламасының тәрбиелік бағдарларын ескере отырып құрылады.

Бағдарлама үш мазмұндық блок арқылы іске асырылады:

- **Білім беру блогы** — танымдық белсенділікті, шығармашылық ойлауды, практикалық дағдыларды, мәдениетке, тарихқа, кәсіптерге, табиғатқа және өзін-өзі көрсетудің заманауи нысандарына деген қызығушылықты дамытуға бағытталған;
- **Тәрбиелік блогы** — азаматтықты, патриотизмді, мемлекеттік рәміздерге құрметті, бірлік, жауапкершілік, әділдік, еңбекқорлық, өзара көмек құндылықтарын, қарым-қатынас мәдениеті мен қауіпсіз мінез-құлықты қалыптастыруға бағытталған;
- **Сауықтыру блогы** — балалардың физикалық және психоэмоционалдық денсаулығын нығайтуға, белсенді демалысты ұйымдастыруға, күн тәртібін,

теңгерімді тамақтануды сақтауға, аурулардың алдын алуға және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

Бағдарламаның барлық блоктары күнделікті іске асырылады және бірін-бірі толықтырады. Жүктеме теңгерімі таңертеңгілік белсенділікті, күннің бірінші жартысындағы білім беру және тәрбиелік іс-шараларды, демалысты, күннің екінші жартысындағы шығармашылық, спорттық және ойын нысандарын, кешкі мәдени-бұқаралық іс-шараларды және ұйықтар алдындағы тыныш рефлексияны кезектестіру арқылы қамтамасыз етіледі.

5.2. Қызметтің негізгі бағыттары

Бағыт	Қызмет мазмұны	Іске асыру нысандары	Күтілетін нәтиже
Азаматтық-патриоттық	Отанға, мемлекеттік рәміздерге, Қазақстанның тарихына, мәдениеті мен дәстүрлеріне құрмет қалыптастыру.	Сапқа тұру (линейкалар), викториналар, патриоттық квесттер, әңгімелесулер, шығармашылық тапсырмалар.	Азаматтық жауапкершілік пен патриоттық сезімдерді дамыту.
Көркем-шығармашылық	Шығармашылық өзін-өзі көрсетуді, сахналық мәдениетті, қиялды және эстетикалық талғамды дамыту.	Арт-шеберханалар, концерттер, көрмелер, театрландыру, шығармашылық байқаулар.	Балалардың шығармашылық қабілеттерін ашу.
Әлеуметтік-коммуникативтік	Қарым-қатынас, ынтымақтастық, өзара көмек және командалық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.	Тимбилдингтер, сенімділік ойындары, жасақ істері, тренингтер, кешкі рефлексия.	Уақытша балалар ұжымын ұйыстыру.
Дене шынықтыру-сауықтыру	Денсаулықты нығайту, қозғалыс белсенділігін дамыту, спортқа деген қызығушылықты	Жаттығулар, эстафеталар, спорттық ойындар, жарыстар, қимыл-қозғалыс	Қозғалыс белсенділігі мен салауатты өмір салты мәдениетін арттыру.

	қалыптастыру.	ойындары.	
Экологиялық	Табиғатқа, лагерь аумағына және ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру.	Экологиялық минуттар, серуендеу-бақылаулар, тазалық акциялары, әңгімелесулер.	Экологиялық мәдениетті дамыту.
Кәсіптік бағдарлау	Еңбекке құрмет қалыптастыру, кәсіптермен және практикалық дағдылармен танысу.	Кәсіптер күні, шеберлік сыныптары, «Шеберлер қаласы» ойыны.	Еңбек және кәсіптер туралы түсініктерді кеңейту.
Профилактикалық	Қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру, тәуекелдер мен жанжалдардың алдын алу.	Инструктаждар, қауіпсіздік минуттары, әңгімелесулер, ситуациялық ойындар.	Балалардың жеке қауіпсіздік деңгейін арттыру.
Бос уақытты өткізу (Досуговое)	Эмоционалды қаныққан, қызықты және мазмұнды демалысты ұйымдастыру.	Мерекелер, дискотекалар, концерттер, ойын бағдарламалары, кешкі іс-шаралар.	Ауысымның жағымды эмоционалдық фонын құру.

5.3. Тақырыптық күндерді «Адал азамат» құндылықтары бойынша бөлу

Ауысымның мазмұны «Адал азамат» бағдарламасының құндылық бағдарларына сәйкес құрылған. Әрбір тақырыптық күн тәрбиелік бағытқа ие және балаларда үйлесімді даму, жауапты мінез-құлық, құрметті қарым-қатынас және жасампаз қызмет үшін қажетті жеке қасиеттерді қалыптастырумен байланысты.

Күн	Тақырыптық күннің атауы	«Адал азамат» құндылығы	Негізгі тәрбиелік мәні
1-күн	Келу күні: «Бақытты балалалық шақ!»	Бірлік және ынтымақтастық	Балаларды бейімдеу, танысу, лагерь ережелерін қабылдау, мейірімділік атмосферасын қалыптастыру.
2-күн	Ашылу күні: «Адал ұрпақ-жарқын»	Бірлік және ынтымақтастық	Жасақтарды ұйыстыру, командалық рухты дамыту,

	жаз»!»		ауысымның жалпы көңіл-күйін құру.
3-күн	Достық пен бірлік күні	Бірлік және ынтымақтастық	Ұжымда өзара көмекті, құрметті қарым-қатынасты, сенім мен қолдауды дамыту.
4-күн	Патриот және азамат күні	Тәуелсіздік және патриотизм	Отанға, мемлекеттік рәміздерге, Қазақстанның тарихы мен мәдениетіне құрмет тәрбиелеу.
5-күн	«Шабыт» шығармашылық күні	Жасампаздық және жаңашылдық	Шығармашылық әлеуетті, бастамашылықты, қиял мен өзін-өзі көрсетуді ашу.
6-күн	Спорт және денсаулық күні	Заң және тәртіп	Тәртіпті қалыптастыру, қауіпсіздік ережелерін сақтау, әділ ойын мәдениеті мен салауатты өмір салты.
7-күн	Табиғат және ұқыптылық күні	Әділдік және жауапкершілік	Табиғатқа, лагерь аумағына ұқыпты қарауды тәрбиелеу, қоршаған орта үшін жеке жауапкершілік.
8-күн	Кәсіптер мен шеберлік күні	Еңбекқорлық және кәсібилік	Еңбекке құрмет, кәсіптерге деген қызығушылық, шеберлік құндылығын түсінуді қалыптастыру.
9-күн	Бастамалар мен болашақ күні	Жасампаздық и жаңашылдық	Көшбасшылықты, дербестікті, командалық идеяларды, шығармашылық және жобалық ойлауды дамыту.
10-күн	Ауысымның жабылу күні: «Адал ұрпақ-жарқын жаз»	Бірлік және ынтымақтастық	Қорытындылау, жетістіктерді мойындау, достық байланыстарды нығайту, қорытынды рефлексия.

Ұйымдасқан түрде кету күні ұйымдастырушылық күн болып табылады және ауқымды іс-шараларды, жорықтарды, жарыстарды және жоғары физикалық немесе эмоционалдық жүктемемен байланысты жұмыс нысандарын өткізуді көздемейді.

5.4. Үлгілік күн тәртібі

«Балдәурен» жазғы сауықтыру лагеріндегі күн тәртібі балалардың демалысын, тамақтануын, сауықтыру іс-шараларын, білім беру, тәрбиелеу, шығармашылық,

спорттық және бос уақытты өткізу қызметін ұтымды кезектестіруге бағытталған. Тәртіпті ұйымдастыру кезінде балалардың жасы, санитарлық-эпидемиологиялық талаптар, ауа райы жағдайлары, ауысым қатысушыларының денсаулық жағдайы және белсенділік пен демалыс арасындағы теңгерімді сақтау қажеттілігі ескеріледі.

Уақыты	Қызмет мазмұны
08:15– 08:30	Тұру (Подъём)
08:30– 08:45	Таңертеңгілік гигиеналық рәсімдер
08:45– 09:00	Таңертеңгілік жаттығу
09:00– 09:30	Жатын бөлмелерін жинау, таңғы асқа дайындық
09:30– 10:00	Таңғы ас
10:00– 12:30	Білім беру, тәрбиелеу, профилактикалық іс-шаралар, үйірмелер, шеберлік сыныптары, квесттер, жасақ істері
12:30– 13:00	Серуендеу, қимыл-қозғалыс ойындары, тәрбиешілердің қадағалауымен бос уақыт
13:00– 13:30	Түскі ас
13:30– 15:30	Күндізгі демалыс уақыты
15:30– 16:00	Бесін ас
16:00– 18:00	Спорттық-сауықтыру іс-шаралары, шығармашылық істер, таза ауадағы ойындар, үйірме қызметі
18:00– 18:30	Кешкі ас
18:30– 20:00	Кешкі мәдени-бұқаралық іс-шара, концерт, байқау, дискотека, ойын бағдарламасы
20:00– 20:30	Кешкі рефлексия «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка), күн қорытындысын шығару
20:30– 21:00	Екінші кешкі ас
21:00– 21:30	Жеке уақыт, ұйқыға дайындық, гигиеналық рәсімдер
21:30–	Ұйқыға дайындық, кіші жастағы балалар үшін ұйықтау (отбой)

22:00	
22:00	Жалпы ұйықтау (Общий отбой)

Үлгілік күн тәртібі лагерь әкімшілігімен ауа райы жағдайларын, санитарлық талаптарды, балалардың жасын, ауысым қатысушыларының денсаулық жағдайын және өткізілетін іс-шаралардың ерекшеліктерін ескере отырып түзетілуі мүмкін.

5.5. Ауысымды іске асыру жоспары

Бағдарламаның күнтізбелік жоспары жалпыланған түрде берілген. Уақыты, өткізілетін орны және жауапты тұлғалар көрсетілген іс-шаралардың егжей-тегжейлі жоспар-торын лагерьдің педагогикалық ұжымы ауысым басталғанға дейін әзірлейді және жұмыс ұйымдастыру құжаты ретінде пайдаланады. Екінші ауысым үшін жалпы тақырыптық құрылым, күндердің мазмұны және Бағдарламаның тәрбиелік логикасы күнтізбелік күндерді ауысымды өткізу кезеңіне сәйкес түзете отырып сақталады.

Күн	Күн атауы	Негізгі мазмұны және педагогикалық міндет
1-күн	Келу күні: «Бақытты балалалық шақ!»	Балаларды қабылдау және орналастыру, алғашқы медициналық тексеру, аумақпен, лагерь ережелерімен және күн тәртібімен танысу, жасақтарды құру, бейімделу ойындары, кешкі рефлексия.
2-күн	Ашылу күні: «Адал ұрпақ-жарқын жаз»!»	Ауысымның салтанатты ашылуы, команда құру, «Адал азамат» құндылықтарымен танысу, жасақтардың шығармашылық өзін-өзі таныстыруы, спорттық және коммуникативтік ойындар.
3-күн	Достық пен бірлік күні	Тренингтер, сенімділік ойындары, командалық тапсырмалар, шығармашылық істер және кешкі «Алау жанындағы әңгіме» арқылы ынтымақтастық, өзара көмек және құрметті қарым-қатынас дағдыларын дамыту.
4-күн	Патриот және азамат күні	Патриоттық ойындар, викториналар, шығармашылық тапсырмалар және жасақ істері арқылы мемлекеттік рәміздерге, Қазақстанның тарихы мен мәдениетіне құрмет қалыптастыру.
5-күн	«Шабыт» шығармашылық күні	Шеберлік сыныптары, арт-шеберханалар, сахналық нөмірлер, музыка, би, жасақ жұмыстарын безендіру және концерттік нысандар арқылы балалардың шығармашылық әлеуетін ашу.

6-күн	Спорт және денсаулық күні	Жаттығулар, эстафеталар, қимыл-қозғалыс ойындары, спорттық жарыстар, СӨС және қауіпсіз физикалық жүктеме бойынша профилактикалық әңгімесулер арқылы денсаулықты нығайту және қозғалыс белсенділігін дамыту.
7-күн	Табиғат және ұқыптылық күні	Серуендеу-бақылаулар, экологиялық минуттар, таза ауадағы ойындар, лагерь аумағына және табиғи ортаға ұқыпты қарау жөніндегі акциялар арқылы экологиялық мәдениетті қалыптастыру.
8-күн	Кәсіптер мен шеберлік күні	Шеберлік сыныптары, «Шеберлер қаласы» ойыны, командалық тапсырмалар мен таныстырылымдар арқылы кәсіптер әлемімен, еңбекке құрметпен, жеке жауапкершілікпен және жасампаз қызметпен танысу.
9-күн	Бастамалар мен болашақ күні	Командалық идеялар, таныстырылымдар, интеллектуалдық ойындар, шығармашылық және әлеуметтік маңызды бастамалар арқылы дербестікті, көшбасшылықты, креативтілікті және жобалық ойлауды дамыту.
10-күн	Ауысымның жабылу күні: «Адал ұрпақ-жарқын жаз!»	Ауысым қорытындысын шығару, қорытынды рефлексия, жетістіктер көрмесі немесе таныстырылымы, мерекелік бағдарлама, марапаттау, ұйымдасқан түрде кетуге дайындық.

5.6. Балалар қызметін ұйымдастыру нысандары

Жұмыс нысаны	Мақсаты	Іске асыру мысалдары
Үйірме / секция	Балалардың қызығушылықтары мен қабілеттерін дамыту.	Арт-шеберхана, спорт секциясы, экологиялық сабақтар, шығармашылық шеберхана.
Шеберлік сыныбы	Практикалық дағдыны меңгеру.	Бұйымдар жасау, плакаттарды безендіру, сахналық шеберлік, шығармашылық тапсырмалар.
Квест / ойын	Есептерді командалық шешу, қызығушылық пен тартылысты дамыту.	Патриоттық квест, экологиялық квест, «Шеберлер қаласы» ойыны, командалық сынақтар.
Шығармашылық іс	Өзін-өзі көрсетуді және ұжымдық	Концерт, көрме, театрландыру, жасақтар

	шығармашылықты дамыту.	байқауы.
Спорттық іс-шара	Қозғалыс белсенділігі мен командалық рухты дамыту.	Эстафеталар, жарыстар, қимыл-қозғалыс ойындары, турнирлер.
Тренинг	Қарым-қатынасты, сенімділікті және эмоционалдық сауаттылықты дамыту.	Танысу ойындары, тимбилдинг, ынтымақтастыққа арналған жаттығулар.
Профилактикалық әңгімесу	Қауіпсіз мінез-құлықты қалыптастыру.	СӨС, өрт қауіпсіздігі, жеке гигиена, аумақтағы мінез-құлық бойынша әңгімесулер.
Рефлексия	Күн қорытындысын ұғыну және эмоционалдық әл-ауқатты қолдау.	Күнделікті «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка), алғыс шеңбері, әсерлерді талқылау.

5.7. Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу

Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу лагерьдің тәрбие және сауықтыру жұмысының бөлігі болып табылады және балаларды уақытша ұжым шарттарына бейімдеуге, эмоционалдық әл-ауқатты қолдауға, жанжалдардың алдын алуға және мейірімділік атмосферасын құруға бағытталған.

Сүйемелдеудің негізгі нысандары:

- Келу күніндегі және ауысымның алғашқы күндеріндегі бейімделу ойындары мен тренингтері;
- Балалардың эмоционалдық күйін және жасақтағы өзара қарым-қатынастарды педагогикалық бақылау;
- Күнделікті кешкі рефлексия «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка);
- Қарым-қатынас ережелері, командалық ойындар, тапсырмалар мен бірлескен істер арқылы жанжалдардың алдын алу;
- Бейімделуде қиындықтар көріп жүрген балаларды қолдау;
- Қажет болған жағдайда ата-аналармен немесе заңды өкілдермен өзара іс-қимыл жасау;
- Тәрбиешінің, тәлімгердің қолдауы және жасақ жұмыс нысандары арқылы жаңа немесе мазасыз балаларды ұжымға ұқыпты тарту.

Сүйемелдеуді ұйымдастыру кезінде 7–10, 11–13 және 14–16 жастағы балалардың жас ерекшеліктері, жеке мүмкіндіктері, денсаулық жағдайы, іс-

шараларға қатысуға эмоционалдық дайындығы және баланың дербестік деңгейі ескеріледі.

6-бөлім. Іске асыру шарттары

6.1. Материалдық-техникалық шарттар

«Балдәурен» ЖСЛ материалдық-техникалық базасы бір маусымда 40 демалушыға есептелген қала сыртындағы шағын ықшам сауықтыру лагерінің форматына сәйкес келеді. Лагерь аумағы Баянауыл ұлттық паркінде орналасқан, бұл таза ауада сауықтыру, серуендеу, қимыл-қозғалыс ойындары, экологиялық бақылаулар, тәрбие және бос уақытты өткізу жұмыстары үшін қолайлы жағдайлар жасайды.

Инфрақұрылым нысаны	Нақты бар болуы	Бағдарламада пайдаланылуы
Тұрғын корпустар	5 бір қабатты тұрғын корпус; пластикалық терезелер, линолеум; әр корпус екі бөлмеге бөлінген: қыздар мен ұлдар үшін бөлек.	Балалардың тұруы, тұрмыстық режимді ұйымдастыру, таңертеңгілік және кешкі бақылау, жасақ рефлексиясы, ұйқыға дайындық.
Іс-шаралар өткізуге арналған клуб және сахна	Іс-шаралар өткізуге арналған клуб; қатысушыларға арналған сахна; мерекелерді, концерттерді, байқаулар мен тақырыптық іс-шараларды өткізуге арналған дыбыс-бейне аппаратурасы.	Жалпылагерлік іс-шаралар, концерттер, шығармашылық байқаулар, жасақтардың таныстырылымдары, ауысымның ашылуы мен жабылуы.
Дыбыс және бейне аппаратурасы	Іс-шаралар мен мерекелерді өткізуге арналған аппаратура бар.	Музыкалық сүйемелдеу, алдын ала дайындалған бейнематериалдарды көрсету, мерекелер, байқаулар, тақырыптық кештер офлайн-форматта.
Тәлімгерлер бөлмесі (Вожатская)	Педагогикалық құрамның ұйымдастыру жұмысына арналған бөлек бөлме.	Іс-шараларды дайындау, сценарийлерді, материалдарды, маршруттық парақтарды сақтау, тәлімгерлер мен

		тәрбиешілердің жұмысын үйлестіру.
Демалыс бөлмесі	Күн бойы балалардың бос уақытын тыныш өткізуіне және күш-қуатын қалпына келтіруіне арналған демалыс бөлмесі бар.	Тыныш ойындар, кітап оқу, әңгімелесу, эмоционалды жеңілдеу, күн тәртібін ескере отырып балалардың жеке жұмысы мен демалысы.
Асхана	100 орындық бір қабатты асхана.	Күн тәртібіне және санитарлық талаптарға сәйкес балаларды сапалы теңгерімді тамақпен ұйымдасқан түрде қамтамасыз ету.
Медициналық пункт және изолятор	Медициналық пункт және изолятор бар.	Алғашқы тексеру, күнделікті бақылау, профилактикалық жұмыс, медицина қызметкерінің құзыреті шегінде алғашқы көмек көрсету, ауырған баланы ата-анасына/заңды өкілдеріне хабарлағанға дейін уақытша оқшаулау.
Монша, душ кабиналары, аулалық дәретхана	Монша, душ кабиналары; аула типіндегі дәретхана бар.	Балаларға санитарлық-гигиеналық қызмет көрсету, тазалықты бақылау, жеке гигиена және қауіпсіз тұрмыстық мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру.
Спорт және ойын аймақтары	Волейбол, баскетбол, шағын футбол алаңдары, плац, әткеншектер, карусельдер, сырғанақтар, қажетті спорттық құрал-жабдықтар.	Жаттығулар, спорттық ойындар, эстафеталар, қимыл-қозғалыс ойындары, дене шынықтыру-сауықтыру іс-шаралары, қауіпсіз ұйымдасқан қозғалыс белсенділігі.

Материалдық-техникалық шарттар балалардың қауіпсіз тұруын, сапалы теңгерімді тамақтануын ұйымдастыруды, санитарлық-гигиеналық талаптардың сақталуын, бұқаралық, спорттық, шығармашылық, интеллектуалдық және профилактикалық іс-шараларды өткізуді, сондай-ақ күн бойы балалардың 100% ұйымдасқан түрде қамтылуын қамтамасыз етеді. Тұрақты интернет пен ұялы байланыстың жоқтығы іс-шараларды дайындау кезінде ескеріледі:

таныстырылымдар, музыкалық сүйемелдеу, бейнематериалдар, тапсырмалар карточкалары мен сценарийлер алдын ала сақталады және офлайн-форматта пайдаланылады.

6.2. Санитарлық-эпидемиологиялық шарттар

Лагерь қызметі балалардың сауықтыру объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес ұйымдастырылады. Педагогикалық және өзге де қызметкерлер күн тәртібінің, тұрғын корпустардың, асхананың, клубтың, демалыс бөлмесінің, моншаның, душ кабиналарының, медициналық пункттің, изолятордың және аулалық дәретхананың тазалығының сақталуын, жеке гигиена қағидаларын, ішу режимін, қауіпсіз тамақтануды бақылауды қамтамасыз етеді.

7-бөлім. Кадролық және әдістемелік қамтамасыз ету

7.1. Кадролық қамтамасыз ету

Қызметкерлердің лауазымы / санаты	Штаттық тізім бойынша кадрлар саны	Бағдарламаны іске асырудағы функционалдық қатысуы
Лагерь директоры	1 адам	Лагерьге жалпы басшылық жасау; Бағдарламаның іске асырылуын үйлестіру; режимді, қауіпсіздікті, қызметкерлермен, ата-аналармен және ұйыммен өзара іс-қимылды ұйымдастыру.
Аға тәлімгер (Старшая вожатая)	1 адам	Тәрбие және бос уақытты өткізу жұмыстарын ұйымдастыру; тәлімгерлер мен тәрбиешілердің жұмысын үйлестіру; іс-шаралардың күнтізбелік жоспарының орындалуын бақылау.
Тәрбиешілер	3 адам	Жасақтарды педагогикалық сүйемелдеу; іс-шараларды, рефлексияны, профилактикалық әңгімесулерді өткізу; режимнің, тәртіптің сақталуын және балалардың эмоционалдық күйін бақылау.

Тәрбиешінің көмекшілері	3 адам	Режимдік сәттерді ұйымдастыруға, балаларды сүйемелдеуге, алаңдар мен материалдарды дайындауға, тәртіпті сақтауға және балалардың іс-шараларға қауіпсіз қатысуына көмектесу.
Дене шынықтыру нұсқаушысы	1 адам	Таңертеңгілік жаттығуларды, спорттық ойындарды, дене шынықтыру-сауықтыру іс-шараларын өткізу; қозғалыс белсенділігі кезінде қауіпсіздікті бақылау.
Музыкалық жетекші	1 адам	Музыкалық сүйемелдеуді, шығармашылық нөмірлерді, концерттерді, дискотекаларды, репетициялар мен сахналық іс-шараларды ұйымдастыру.
Медицина қызметкері	1 адам	Келу кезінде алғашқы тексеру жүргізу, балалардың денсаулық жағдайын күнделікті бақылау, құзыреті шегінде алғашқы көмек көрсету, санитарлық-гигиеналық режимді бақылау.
Завхоз (Шаруашылық меңгерушісі)	1 адам	Лагерьді шаруашылық тұрғыдан қамтамасыз ету, үй-жайлардың, жабдықтар мен аумақтың жарамдылығын бақылау, қауіпсіз болу жағдайларының сақталуына ықпал ету.
Асхана қызметкерлері	4 адам: 2 аспаз, 2 асхана жұмысшысы	Күн тәртібіне және санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес балалардың тамақтануын ұйымдастыру.
Қызмет көрсетуші персонал	3 адам: қызметтік үй-жайларды жинаушы, кір жуу машиналарының операторы, қызмет көрсету жұмысшысы	Үй-жайлардың санитарлық жағдайын сақтау, тұрмыстық және техникалық қызмет көрсету, балалардың болуы үшін қауіпсіз әрі жайлы жағдайлар жасау.

Лагерь қызметкерлері Бағдарламаның лауазымдық міндеттер шегінде іске асырылуын, күн тәртібінің сақталуын, балалардың өмірі мен денсаулығын қорғауды, білім беру, тәрбиелеу, спорттық-сауықтыру және бос уақытты өткізу іс-шараларын ұйымдастыруды, қажетті құжаттаманы жүргізуді және лагерь басшысымен өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді.

7.2. Әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны әдістемелік қамтамасыз ету жазғы сауықтыру лагері жағдайында балалардың демалысын, сауықтырылуын, тәрбиесін және қамтылуын ұйымдастыруға бірыңғай педагогикалық тәсіл қалыптастыруға бағытталған. Әдістемелік сүйемелдеу ауысымның күнтізбелік жоспар-торын, тәрбиелік, шығармашылық, спорттық және профилактикалық іс-шаралардың сценарийлерін, квесттерді, ойындарды, шеберлік сыныптарын, жасақ істерін әзірлеуді, кешкі «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка) рефлексиясын өткізуге арналған материалдарды, қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық материалдарды, сондай-ақ Бағдарламаның іске асырылу нәтижелерін мониторингілеу мен бағалауға арналған материалдарды қамтиды.

Бағдарламаны іске асыру үшін келесі әдістемелік және дидактикалық материалдар пайдаланылады:

- Ауысымның жоспар-торы және тақырыптық күндердің күнтізбелік жоспар-графигі;
- Жалпылагерлік іс-шаралардың, жасақ істерінің, шығармашылық байқаулардың, концерттік бағдарламалар мен мерекелердің сценарийлері;
- Квесттердің, интеллектуалдық ойындардың, спорттық эстафеталардың, қимыл-қозғалыс ойындарының және команда құру (тимбилдинг) іс-шараларының әзірлемелері;
- Шеберлік сыныптарына, үйірмелерге, шығармашылық шеберханаларға және кәсіптік бағдарлау жұмыс нысандарына арналған материалдар;
- Балалардың өрт, санитарлық, антитеррористік, спорттық және жеке қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық материалдар;
- Тапсырмалар карточкалары, маршруттық парақтар, жадынамалар, бақылау парақтары, кері байланыс сауалнамалары және қорытынды рефлексия материалдары;
- «Адал азамат» құндылықтары, Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері, мәдениеті, дәстүрлері мен тарихы бойынша материалдар.

7.3. Педагогикалық қызметкерлермен әдістемелік жұмыс

Ауысым басталғанға дейін лагерь қызметкерлерімен ұйымдастырушылық-әдістемелік жұмыс жүргізіледі, ол Бағдарламаның мазмұнымен, күн тәртібімен, іс-шаралардың күнтізбелік жоспарымен, балалардың өмірі мен денсаулығын қорғау қағидаларымен, өрт, санитарлық, антитеррористік және спорттық қауіпсіздік талаптарымен танысуды қамтиды. Ерекше назар 7–16 жастағы балалардың жас ерекшелігіне қарай бейімделуі, жанжалды жағдайлардың алдын алу, эмоционалдық әл-ауқатты қолдау, балалардың іс-шараларға қауіпсіз қатысуын ұйымдастыру мәселелеріне және стандартты емес жағдайлардағы қызметкерлердің іс-қимыл тәртібіне аударылады.

Ауысым барысында әдістемелік жұмыс күнделікті жоспарлау, міндеттерді бөлу, алаңдар мен материалдарды дайындау, күн қорытындысын талқылау, балалардың жағдайын, ауа райы шарттарын және лагерьдің ұйымдастырушылық мүмкіндіктерін ескере отырып, іс-шараларды түзету арқылы жүзеге асырылады.

7.4. Бірыңғай педагогикалық тәсіл

Педагогикалық ұжым Бағдарламаны бала тұлғасын құрметтеу, қауіпсіздік, қолжетімділік, ерікті және мүмкіндігіне қарай қатысу, бастамашылықты қолдау, командалық өзара іс-қимыл, жанжалдардың алдын алу және уақытша балалар ұжымында қолайлы психологиялық климат құру принциптері негізінде іске асырады.

Іс-шараларды өткізу кезінде балалардың жас ерекшеліктері, денсаулық жағдайы, физикалық дайындық деңгейі, эмоционалдық күйі және ауысым қатысушыларының жеке мүмкіндіктері ескеріледі. Педагогикалық қызметкерлер әрбір баланы жалпылагерлік және жасақ қызметіне шамадан тыс жүктемесіз және балаларды өзара негізсіз салыстырусыз, мейірімділікпен тартуды қамтамасыз етеді.

7.5. Ақпараттық-әдістемелік сүйемелдеу

Лагерьде тұрақты интернет пен ұялы байланыстың жоқтығын ескере отырып, ақпараттық-әдістемелік материалдар алдын ала дайындалады және негізінен офлайн-форматта пайдаланылады. Іс-шараларды іске асыру үшін баспа материалдары, тапсырмалар карточкалары, сценарийлер, музыкалық және бейнебақылау, жергілікті дайындалған таныстырылымдар, спорттық және шығармашылық құрал-жабдықтар қолданылады.

Бұл тәсіл байланыстың болуына қарамастан тәрбиелік, білім беру, шығармашылық, спорттық-сауықтыру және бос уақытты өткізу қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз етеді және іс-шараларды клубта, плацуда, спорт алаңдарында, демалыс бөлмесінде және лагерьдің ашық аумағында өткізуге мүмкіндік береді.

8-бөлім. Бағдарламаның іске асырылу нәтижелерін мониторингілеу және бағалау

8.1. Мониторингтің мақсаты

Мониторинг Бағдарламаның іске асырылу барысын, балалардың бейімделу жағдайын, эмоционалдық әл-ауқатын, режимнің, қауіпсіздіктің сақталуын және күтілетін нәтижелерге қол жеткізілуін бағалау үшін жүргізіледі.

8.2. Ағымдағы және қорытынды мониторингтің нысандары

- Жасақтағы балалардың бейімделуіне, эмоционалдық күйіне және өзара қарым-қатынастарына күнделікті педагогикалық бақылау жасау;
- Тақырыптық күндердің өткізілуін талдау;
- Медициналық бақылау және медициналық пунктке жүгінулерді талдау;
- Күнделікті кешкі «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка) рефлексиясы;
- Ауысым қатысушыларынан қорытынды сауалнама алу;
- Педагогикалық ұжымның ауысым қорытындысын талқылауы.

8.3. Көрсеткіштер мен бағалау критерийлері

Көрсеткіш	Бағалау критерийі	Ақпарат жинау әдісі	Мерзімдері
Бағдарлама мазмұнының іске асырылу сапасы	Тақырыптық күндер, үйірмелер, шеберлік сыныптары, спорттық-сауықтыру және тәрбие іс-шаралары бекітілген жоспар-торға сәйкес өткізіледі	Жоспар-торды, іс-шаралар материалдарын талдау, педагогикалық бақылау	1–10-шы күн
Балалардың қанағаттанушылығы	Балалардың кемінде 85%-ы ауысымды «жақсы» немесе «өте жақсы» деп	Сауалнама алу (қорытынды)	10-шы күн

	бағалайды		
Тәрбие іс-шараларының іске асырылуы	Жоспарға сәйкестігі (күніне кемінде 2 тәрбие іс-шарасы)	Жоспардың орындалуының қысқаша чек-листі және жасақтағы атмосфераны талдау	Күнделікті
Сауықтыру әсері	Күн тәртібінің, тамақтанудың, демалыстың және қозғалыс белсенділігінің сақталуы; болу режимінің бұзылуына байланысты денсаулық жағдайының нашарлауының болмауы	Медициналық бақылау, медициналық жүгінулер журналы, режимді бақылау	1-ші және 10-шы күн
«Адал азамат» құндылықтарының қалыптасуы	Балалар кемінде 3 құндылықты атап, түсіндіре алады	Бақылау, әңгімелесу, «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка)	Ауысым бойы
Командалық рух деңгейі	Жасақтағы өзара іс-қимылдың оң динамикасы	Бақылау, тәлімгердің күнделігі	Ауысым бойы

8.4. Нәтижелерді бағалаудың кеңейтілген картасы

Күтілетін нәтиже	Көрсеткіш	Құрал	Жауаптылар	Мерзімі
Білім беру мазмұнының іске асырылуы	Үйірмелер, шеберлік сыныптары, жобалар мен тақырыптық іс-шаралар жоспарға және балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес өткізіледі	Іс-шаралар материалдарын талдау, педагогикалық бақылау, қорытынды рефлексия	Аға тәлімгер, тәрбиешілер	Күнделікті
Сауықтыру	Жаттығулар,	Медициналы	Тәлімгерлер	Күнделікті

режимінің сақталуы	серуендеу, спорттық ойындар, тамақтану және демалыс балалардың жасы, денсаулық жағдайы мен ауа райы шарттары ескеріле отырып ұйымдастырылады	қ бақылау, режимді бақылау, медициналық жүгінулер журналы	, нұсқаушы, медицина қызметкері	
Режим мен қауіпсіздіктің сақталуы	Режимді өрескел бұзушылықтардың болмауы, нұсқаулықтардың дер кезінде өткізілуі	Нұсқаулықтар журналы, бақылау	Басшы, педагогтер	Күнделікті
Эмоционалдық бейімделу	Жанжалды жағдайлардың азаюы, балалардың жасақ істеріне тартылуы	Бақылау, «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка)	Тәлімгерлер, аға тәлімгер	1–10-шы күн
Ауысымға қанағаттанушылық	Кемінде 85% оң бағалау	Қорытынды сауалнама парағы	Аға тәлімгер	Соңғы бағдарламалық күн

8.5. Нәтижелерді есепке алу тәртібі

Мониторинг нәтижелері лагерьдің жұмыс құжаттарында бекітіледі: бақылау парақтарында, іс-шараларды есепке алу журналдарында, нұсқаулықтар, медициналық жүгінулер журналдарында, сауалнамаларда, жасақ рефлексиясының материалдарында және қорытынды анықтамаларда. Алынған мәліметтер жасақтардың жұмысын жедел түзету, жанжалдардың алдын алу, балаларды қолдау және ауысым бойынша қорытынды ақпарат дайындау үшін пайдаланылады.

8.6. Дербес деректерді қорғау

Балалар туралы мәліметтерді жинау, сақтау және пайдалану Қазақстан Республикасының дербес деректер туралы заңнамасын сақтай отырып жүзеге асырылады. Мониторинг материалдары тек кәметке толмағандардың демалысын, сауықтырылуын, тәрбиесін ұйымдастыру және қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтік мақсаттарда ғана пайдаланылады.

9-бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

9.1. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» № 319-III Заңы.
2. Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» № 345-II Заңы.
3. БҰҰ-ның Бала құқықтары туралы конвенциясы.
4. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 7 қазандағы № 237 бұйрығымен бекітілген «Білім беру ұйымдарында балалардың сауықтырылуын және демалысын ұйымдастыру қағидалары».
5. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 10 тамыздағы № ҚР ДСМ-78 бұйрығымен бекітілген «Балалардың сауықтыру және шипажай объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық қағидалары.
6. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығымен бекітілген «Тиісті типтегі және түрдегі білім беру ұйымдары қызметі үлгілік қағидалары».
7. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 20 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-292/2020 бұйрығымен бекітілген «Сауықтыру және ұйымдасқан демалыс кезеңінде балаларға медициналық көмек көрсету қағидалары».
8. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 30 наурыздағы № 117 бұйрығымен бекітілген «Білім беру саласында қызметін жүзеге асыратын террорлық тұрғыдан осал объектілерді терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық».
9. Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 3 қарашадағы № 68 бұйрығымен бекітілген «Дене шынықтыру және спорт бойынша сабақтар өткізу кезіндегі қауіпсіздік қағидалары».

10. Оқу-ағарту саласындағы уәкілетті органмен бекітілген «Адал азамат» бірыңғай тәрбие бағдарламасы.
11. Кәмелетке толмағандардың демалысын, сауықтырылуын, тәрбиесін, қосымша білім алуын ұйымдастыру және қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге да нормативтік құқықтық актілері.

9.2. Әдістемелік және бағдарламалық материалдар

1. Балалардың жазғы демалысын, сауықтырылуын және қамтылуын ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар.
2. Балалар сауықтыру лагеріндегі тәрбие жұмысын, профилактикалық жұмысты және бос уақытты өткізу қызметін ұйымдастыру бойынша әдістемелік материалдар.
3. Маусымдық іс-әрекеттегі балалардың білім беру-сауықтыру орталығына арналған кәмелетке толмағандардың білім беру-сауықтыру бағдарламасының үлгілік жобасы.
4. Балалармен және жасөспірімдермен жүргізілетін тәрбие жұмысында «Адал азамат» құндылықтарын іске асыру бойынша материалдар.
5. Балалармен дене шынықтыру-сауықтыру және спорттық-бұқаралық жұмыстарды ұйымдастыру бойынша әдістемелік материалдар.
6. Кәмелетке толмағандардың жарақаттануының, буллингтің, жанжалды жағдайлардың және қауіпті мінез-құлқының алдын алу бойынша әдістемелік материалдар.
7. Экологиялық тәрбие беруді, табиғатқа ұқыпты қарауды және ұтымды тұтынуды ұйымдастыру бойынша материалдар.

9.3. Лагерьдің жергілікті және жұмыс материалдары

1. «Балдәурен» ЖСЛ-нің 2026 жылға арналған іс-шараларының күнтізбелік жоспар-графигі.
2. «Балдәурен» ЖСЛ «Адал ұрпақ-жарқын жаз» ауысымының жоспар-торы.
3. Лагерьдің педагогикалық ұжымы пайдаланатын тәрбие іс-шараларының, квесттердің, спорттық ойындардың, шеберлік сыныптарының, профилактикалық минуттар мен жасақ істерінің сценарийлері.
4. Қауіпсіздік, күн тәртібі, мінез-құлық қағидалары, экологиялық практикалар және балалардың бос уақытын ұйымдастыру бойынша нұсқаулықтар, жадынамалар мен тапсырмалар карточкалары.

5. Кері байланыс сауалнамалары, педагогикалық бақылау парақтары, қорытынды рефлексия материалдары және лагерь қызметкерлеріне арналған анықтамалық материалдар.

Қосымшалар

1-қосымша. Жеке қауіпсіздік бойынша күнделікті 10 минуттық нұсқаулықтардың тақырыптамасы

Күн	Нұсқаулықтың тақырыбы
1	Лагерь аумағында болу қағидалары, өрт және антитеррористік қауіпсіздік.
2	Қауіпсіз танысу, қарым-қатынас қағидалары, жеке шекараларды құрметтеу.
3	Бұқаралық іс-шаралардағы қауіпсіздік, ту көтеру және сапқа тұру (линейка) кезіндегі мінез-құлық қағидалары.
4	Шеберлік сыныптарына қауіпсіз қатысу, материалдармен және құрал-жабдықтармен жұмыс істеу.
5	Табиғат аясындағы мінез-құлық қағидалары, күннен қорғану, ішу режимі.
6	Спорттық ойындар мен эстафеталар кезіндегі қауіпсіздік.
7	Буллингтің алдын алу, жанжалдарды конструктивті түрде шешу.
8	Медиақауіпсіздік: фото, бейне, келісім, дербес деректер.
9	Заң және тәртіп: өз іс-әрекеттерің үшін жауапкершілік, лагерь ережелерін құрметтеу.
10	Ауысымды қауіпсіз аяқтау, заттарды жинау, ата-аналарға тапсыру тәртібі.

2-қосымша. Жасақтың күнделікті мониторингінің қысқаша чек-листі

№	Көрсеткіш	Белгі / түсініктеме
1	Барлық балалар түгел, денсаулық жағдайлары тексерілді.	
2	Жаттығу, «Күн дәйексөзі», «Үнемді тұтыну», қауіпсіздік нұсқаулығы өткізілді.	
3	Балалар білім беру және тәрбие іс-шараларына қатысты.	
4	Жанжалды жағдайлар жоқ / педагогикалық тұрғыдан сауатты шешілді.	
5	Тамақтану, ішу режимі, тыныш сағат және ұйықтау режимдері сақталды.	
6	Жетістіктер, қиындықтар және түзетулер бойынша ұсыныстар бекітілді.	

3-қосымша. Ауысым қатысушысының қорытынды сауалнамасы

Сауалнама әдепті және мейірімді нысанда жүргізіледі. Жауаптар тек ауысым сапасын талдау және Бағдарламаны жақсарту үшін ғана пайдаланылады.

1. Саған ауысымда ең көп не ұнады?
2. Қай іс-шараларға ең үлкен қызығушылықпен қатыстың?
3. Қандай жаңа нәрсе үйрендің?
4. «Адал азамат» құндылықтарының қайсысы есінде қалды және неліктен?
5. Жасақта саған жайлы болды ма? Өзіңді тыныш сезінуге не көмектесті?
6. Ауысымды бағала: өте жақсы / жақсы / қанағаттанарлық / жауап беру қиын.
7. Келесі ауысымда нені жақсартуға болады?

4-қосымша. Тақырыптық күннің дайындық деңгейінің қысқаша картасы

Компонент	Нені тексеру керек	Белгі
Күннің сценарийі мен мақсаты	Тақырыбы, «Адал азамат» құндылығы, тәрбиелік міндеті мен күтілетін нәтижесі айқындалған.	
Материалдар мен жабдықтар	Карточкалар, реквизит, музыкалық сүйемелдеу, таныстырылымдар/бейнероликтер офлайн-форматта дайындалған.	
Қауіпсіздік	Жауаптылар тағайындалған, алаң тексерілген, нұсқаулық өткізілген, ауа райы жағдайлары ескерілген.	
Жас ерекшелігіне қарай бейімдеу	Тапсырмалардың күрделілік деңгейлері әртүрлі және 7–10, 11–13 және 14–16 жастағы балалардың мүмкіндігіне қарай рөлдер бөлінген.	
Рефлексия	Кешкі «Алау жанындағы әңгіме» (Свечка), балалардың жетістіктерін, қиындықтары мен ұсыныстарын бекіту көзделген.	